

ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ

(213)

ਸਿਖਿਅਕ ਅੰਕਿਤ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਪੱਤਰ

ਕੁਲ ਅੰਕ : 20

ਟਿੱਪਣੀ : (i) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅੰਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।
(ii) ਉਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਨੇ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ, ਰੋਲ ਨੰਬਰ, ਏ.ਆਈ. ਨਾਮ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਲਿਖੋ।

1. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿਓ। (2)
(ੳ) ਹੜੱਪਾ ਸਭਿਅਤਾ ਦੇ ਪਤਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। (ਪੰਨਾ-1 ਦੇਖੋ)
(ਅ) ਧਰਮ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮੱਧਯੁਗੀ ਕਾਲ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੇ ਇਕ ਮਹਾਨ ਸੰਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦਾ ਗਵਾਹ ਬਣਿਆ। ਕਣਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ। (ਪਾਠ-2 ਦੇਖੋ)
2. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿਓ। (2)
(ੳ) ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜੈਵ ਵਿਵਿਧਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਦੋ ਉਪਾਅ ਦਸੋ।
(ਪਾਠ-11 ਦੇਖੋ)
(ਅ) 'ਕਿਸ਼ੋਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਸ਼ਿਸ਼ਟ ਜਨਸੰਖਿਆ ਸਮੂਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮੰਨਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।' ਕਥਨ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਕਰੋ।
(ਪਾਠ-14 ਦੇਖੋ)
3. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿਓ। (2)
(ੳ) ਮੌਲਿਕ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਸਿੱਧ ਕਰੋ। (ਪਾਠ-15 ਦੇਖੋ)
(ਅ) ਪਰਿਆਵਰਣ ਖੁਰਣ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਕਾਸ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਉਪਕਰਣ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ। (ਪਾਠ-26 ਦੇਖੋ)
4. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿਓ। (4)
(ੳ) 'ਭੂਗੋਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦੇਣ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ।' ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ। (ਪਾਠ-0 ਦੇਖੋ)
(ਅ) ਆਪਣੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੋਈ ਚਾਰ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਲਈ, ਹਰੇਕ ਚੁਣੌਤੀ ਲਈ ਇਕ ਉਪਾਅ ਦਸੋ। (ਪਾਠ-12 ਦੇਖੋ)
5. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿਓ। (4)
(ੳ) ਤਿੰਨ ਪੱਧਰੀ ਸੰਰਚਨਾ ਵਿਚ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਸਥਾਨਕ ਸਵੈ-ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਪਰੀਖਣ ਕਰੋ। (ਪਾਠ-18 ਦੇਖੋ)
(ਅ) ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਧਰਮ ਨਿਰਪੇਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ।
(ਪਾਠ-24 ਦੇਖੋ)

6. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਪਰਿਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਇਕ ਪਰਿਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰੋ : (6)

(ੳ) ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਤੁਸੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ, ਉਥੋਂ ਦੇ 10 ਘਰਾਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਆਯੂ ਸੰਰਚਨਾ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਮਦਨ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੋ। ਸਰਵੇਖਣ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਤਾਲਿਕਾ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨੰ.	ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਮਰ ਵਰਗ (ਸਾਲ)	ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਕੁਲ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ	
				ਮਰਦ	ਔਰਤ
1.	0-14				
2.	15-59				
3.	60 +				

ਤਾਲਿਕਾ ਵਿਚ ਦੱਸੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿਚ ਨਿਰਭਰਤਾ ਅਨੁਪਾਤ ਪਤਾ ਕਰੋ। ਨਿਰਭਰਤਾ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਘੱਟ ਜਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਉਪਰ ਕੀ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ? ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇਕ ਸੰਖੇਪ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰੋ। (ਪਾਠ-14 ਦੇਖੋ)

(ਅ) ਦੋ ਪ੍ਰਤਿਭਾਗੀਆਂ ਅਤੇ ਦਸ ਵੋਟਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਨਮੂਨਾ ਚੋਣ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰੋ। ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੋ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਨੋਟ ਕਰੋ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਕਰਸ਼ ਲਿਖੋ। (ਪਾਠ-22 ਦੇਖੋ)

	ਉਮੀਦਵਾਰ-1 ਦੇ ਉਤਰ	ਉਮੀਦਵਾਰ-2 ਦੇ ਉਤਰ	ਨਮੂਨਾ ਚੋਣ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ	ਜਾਂਚ-ਨਤੀਜੇ
ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਹਾਡਾ ਰੋਡ-ਮੈਪ ਕੀ ਹੈ/ ਜਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਕੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ ?				
ਤੁਸੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵਧਾਓਗੇ ?				
ਤੁਸੀਂ ਗਰੀਬੀ ਮਿਟਾਉਣ ਬਾਰੇ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰੋਗੇ ?				